

NYKYISEN AJAN ONGELMA JA TEOSOFIA

Pekka Ervastin esitelmä 20.9.1931

(Pikakirjoittanut A. H.)

„Pysähtykää ajattelemaan, ihmiset“, oli H. P. Blavatskyn, teosofisen liikkeen alkuunpanijan kehoitus. Pysähtykää ihmiset, edes hetkeksi ajattelemaan elämän sisältöä ja tarkoitusta. Jo viime sunnuntaina tulimme siihen johtopäätökseen, että jos ihminen noudattaa tätä kehoitusta, silloin hän löytää ensimmäisen suuren totuuden ja näkee selvänä tosiasiana, että ihmiskunta vaeltaa tietämättömyydessä, elää tietämättä totuutta. Ja koska kaikki ihmiset siis ovat tuossa samassa asemassa, he ovat yhdenvertaisia elämän edessä ja muodostavat yhdessä suuren tietämättömien veljeskunnan. Tämä ensimmäinen totuus, jonka ihminen löytää pysähtyessään ajattelemaan, on kaikkien veljeys ja yhdenvertaisuus elämän edessä ja veljeys on ennen kaikkea tietämättömyydessä.

Jos nyt ajattelemme, että olemme löytäneet tämän ensimmäisen totuuden: ihmisten veljeyden ja yhdenvertaisuuden suuren elämän edessä, silloin meille avautuu kaksi mahdollisuutta: voimme tajunnassamme painostaa joko ensimmäistä sanaa, puolta asiassa, joka on tietämättömyys, taikka toista puolta, joka on veljeskunta. Koska ihmiset muodostavat tietämättömien veljeskunnan, niin voi painostaa joko sanaa tietämättömien tai veljeskunta. Jos painostamme sanaa: tietämättömien, niin voimme sangen pian lisätä siihen: aina tietämättömien, tietämättömyyteen ikäänkuin tuomittujen, jotka eivät koskaan voi saada mitään tietoa. Silloin tulee agnostikoksi ja sanoo, ettei tietoa voi saada. Kun meidän katseemme kiintyy tuohon käsitteeseen, tietämättömien, niin uppoudumme pian ajattelemaan, että ihmiset vaeltavat tietämättömyyden pimeydessä, eivätkä mitään tietoa voi saavuttaa; ihmiset ovat tottuneet tietämättömyyteen ja siis

tämän elämän kurjuudessa vastuuttomuuteen. Koska ei voi mitään tietää, niin on vastuuton ja elämä on silloin suuressa määrin narripeliä, eikä ole mitään muuta kysymyksessä kuin että mahdollisimman hyvin voisi saavuttaa kaiken sen onnen, mikä on saavutettavissa. Siis keskenämme voimme olla julmia ja pahoja, meillä on täysi oikeus olla itsekkäitä, sillä eihän elämä millään tavoin pidä huolta meistä, kun joku salaperäinen voima on kutsunut meidät tänne maailmaan. Siis joka on vahvin ja väkevin, se tässä taistelussa parhaiten menestyy. Täten on taistelu ja ponnistelu, julmuus, pahuus ja itsekkyyys aivan luonnollista tässä hirmuisessa olemassaolossa. Ja taas jos painostaa tuota toista sanaa, veljeskunta, niin silloin sanoo: veljeskunta pysyy, vaikka olemme tietämättömiä, ja vaikka tieto häviää. Ensimmäisessä tapauksessa voimme sanoa, että tietämättömyys pysyy, oli veljeyttä tai ei, ja veljeys voi hävitä, toisessa tapauksessa sanomme, että veljeys on tosiasia; vaikka tietämättömyys häipyisi ja muuttuisi tiedoksi, siis olemme kuitenkin veljiä; se pysyy. Ja jos tätä sanaa painostamme, niin silloin heti ymmärrämme ja tiedämme, että veljeys, tietämättömyydenkin veljeskunta kieltää kaiken pahan, kaiken julmuuden sitäkin suuremmalla syyllä, koska olemme tässä onnettomassa olemassaolossa veljiä ja samassa asiassa. Siis koska olemme tietämättömiä, niin meidän pitäisi olla toisillemme hyviä ja suvaitsevaisia. Ainostaan sillä tavalla edes johonkin määrin voitamme tuota hirmuista pimeyttä, josta olemme tulleet ja johon me nähtävästi menemme. Ainoastaan sillä tavalla me voimme sitä vähän voittaa, että olemme toisillemme hyviä.

Nämä kaksi mahdollisuutta avautuu meille, kun näemme suuren totuuden veljeydestä ja katselemme maailmaa ja elämää sellaisena kuin sitä on eletty historian mukaan vuosituhansien aikana. On kuin elämää sortaisi joku merkillinen painajainen, niinkuin olisi elämän takana synkkiä voimia, jotka pitävät puristuksissa. Näyttää siltä kuin ihmiset olisivat tietämättömyyden ja pahojen voimien hallittavina, vaikka eivät itse ole tietoisia

tietämättömydestään. Näyttää siltä, että näillä voimilla on yhä valtaa, niin että valon ja tiedon on vaikea päästä esille, ja me näemme, että ihmiskunnan elämä on aina osaksi ja suurinpiirtein eletty itsekkyyden merkeissä. Aina ovat ihmiset sotineet keskenään, aina ovat ihmiset sortaneet toisiaan, ovat olleet julmia toisilleen ja tehneet toisilleen pahaa. Jos katselemme ihmiskunnan elämää tällä hetkellä, ei meidän käsityksemme ihmiskunnasta suurestikaan muutu. Ei ole ihmiskunta vielä kehittynyt niin pitkälle, että hyvyyden, totuuden ja rakkauden voimat sitä vallitsisivat, vaan näkee, että mustat voimat, itsekkäät laskelman ohjaavat ihmisten tekoja suurin piirtein. Yksilö voi olla hyvä ja menetellä kauniisti, mutta suurin piirtein on elämä itsestä. Kuinka voisi muuten ymmärtää, että niinkuin viime kerralla muistamme, ihmiset yhä vielä tänä päivänä voivat sotia toisiaan vastaan, vaikka ihmiskunnan opettajat ovat huutaneet ihmiskunnalle, että se kääntyisi pois itsekkyyden tieltä. Meidän päivinä ollaan kyllä jo tietoisia siitä, että ollaan häviöön menossa, jollemme voi muuttaa koko elämää. Huomaamme, että puhutaan paljon sotavarustusten vähentämisestä, mutta yhä suurempi on pelko valtakuntain sydämessä, että jos me emme ole kantapäitä myöten varustettuja, niin kyllä hyökätään kimppuun, ja mikä ääretön vahinko. Silloin on parempi, että varustaudumme kilvillä ja kypärillä, parempi olisi meidänkin varustautua, että voisimme ainakin kostaa. Jos minä häviän, niin sehän olisi ääretön vahinko. Me emme voisi kuolla veljeyden puolesta. Me emme voisi sanoa: me emme tartu aseisiin, vaan annamme vihollisen tappaa itsemme. Ei, se olisi hirvittävä vahinko meidän itsemme mielestä. On paljon parempi, että me hävitämme suuren joukon vihollisia. Näin ajattelevat kansat ja valtiot. Eivät osaa muuten ajatella. Se on heistä aivan luonnollista. Ja jos se pysähtyisi siihen, niin me voimme sitä ymmärtää, sillä me tiedämme, että joka ihmisessä, yksilössä ja kansassa asuu luonnollinen itsensäilytysvietti, säilyttää oma henkensä. Kansakunnalla se on vielä suuremmassa määrässä kuin yksilöllä. Tämän kyllä voisimme

ymmärtää, mutta sitten ymmärrys pysähtyy kun näkee, että ihmiskunnassa, jossa aina on ollut köyhiä, nälkää kärsiviä ja työttömiä sekä leivättömiä, erinäisten viisasten varokeinojen nojalla poltetaan suuret varastot viljaa, kahvia, muniä ja kaikkea ruokaa ja annetaan ihmisten kuolla nälkään mieluummin kuin, että nämä varastot jaettaisiin näille köyhille. Niin tietysti, sanovat viisaat miehet, jos voisimme halvalla näitä ruokavaroja, niin hinnat alenisivat. On parempi, että varastot tuhotaan. Ja meidän inhimillinen, yksinkertainen järkemme sanoo; Mitä vahinkoa siitä olisi, jos nuo varastot, jotka laskettiin mereen, annettaisiin köyhille. Se olisi ainakin veljellistä. Eikö se olisi yhtä käytännöllistä – koska hinnat muuten laskevat, niin ettei rikkailla ole mitään nautintoa ostaa niitä – eikö olisi yksinkertaisempaa ja ennen kaikkea käytännöllistä jakaa näitä tavaroita ilmaiseksi köyhille. Näin sanoo yksinkertainen järki, joka ei ole tietämättömyyden painostama. Siitä ei olisi mitään vahinkoa, jos laiva, joka on hukkunut mereen, otettaisi ylös, jos joku olisi halukas sen tekemään silloin kun omistaja ei itse siihen luule kykenevänsä, ja tämä nostaja antaisi omistajallekin vähän. Mutta omistaja sanoisi, että siitä on paljon hommaa, pidä sinä vain, minkä nostat. Se olisi yksinkertaisempi kuin tapaus: ei, minun täytyy saada niin ja niin monta miljoonaa siitä, jos tuo nostaa tuon laivan. Ja silloin ei kukaan voi nostaa sitä laivaa, eikä kellään ole siitä mitään hyötyä, ei enempää vahinkoakaan. Ja että olisi mitään hyötyä jonkunlaisessa veljellisessä merkityksessä, se näkyy olevan vielä verrattain kaukana ihmiskunnan tajunnassa. Kun ajattelemme, niin huomaamme, miten suuressa määrässä ajattelemme hyötyä juuri jollekin määrätulle piirille. Emme jaksata ajatella yleensä hyötyä, vaikka vieraillekin. Veljeys voisi käskeä johonkin sellaiseenkin. Sentähden henkilöt, jotka ovat edes huomanneet, että ihmiset ovat veljiä, vaikkakin tietämättömyydessä, eivät he voi muuta kuin huutaa maailmalle: muuttakaa elämä sekä teoreettisesti, valtiollisesti että ekonomisesti;

muuttakaa sitä. Ei koskaan päästä niistä vaivoista, kärsimyksistä, jotka nyt meillä on jokapuolella tätä maapalloa. Emme pääse niistä ennenkuin muutamme koko toiminnan taloudellisessa suhteessa veljellisemmäksi. Meidän ei pidä hävetä, että taloudellisissa ja raha-asioissa olisi hyvin ja katsomme vähän kaikkien parasta, ei ainoastaan joidenkin pohatoiden, vaan meidän täytyy muuttua ja muuttaa käsityskantamme ja toimenpiteemme niin, että uskallamme tehdä työtä yhteisen hyvän puolesta. Kaikki ne vanhat menetelmät, nuo vanhat itsekkäät taloudelliset laskelmat täytyy kaikki muuttua. Sillä semmoinen aika on tulossa, että arvot muuttuvat ja jos me asetumme tätä ajan vaatimusta vastaan, niin potkimme tutkainta vastaan. Miksi tahdotaan suurissa joukoissa ajatella itsekkäästi, tahdotaan vain ajatella joukkojen parasta ja kansan parasta, mutta miksi ei ihmisten parasta. Meidän täytyy oppia se tekemään. Ei meidän aikamme ole aivan leikkiä. Emme enää ole pieniä rannalla leikkiviä lapsia, vaan meidän täytyy jo herätä ihmisiksi. Meidän täytyy tulla niin ajatteleviksi ihmisiksi, että osaa todella ajatella kaikkien parasta. Nämä taloudelliset asiat eivät liikuta yhtä ainoata kansaa, vaan koko maapalloa. Sentähden täytyy kaikkien niiden, jotka puuhaavat näissä asioissa, muuttaa käsityskantansa, ei minun määräyksestä, vaan siksi, että kohtalo tulee näyttämään ja osoittamaan, ettei saa kulkea aivan umpimähkään. Luonto aivan kuin suuttuu meille ja panee toimeen mullistuksia enemmän kuin ennen, eikä ole puhe kymmenien eikä satojen, vaan tuhansien ihmisten elämästä. Luonto ikäänkuin väsyisi meihin, hävittää paljon ja sanoo: ettekö tahdo herätä ihmisiksi, olettehan jo niin kauan olleet eläimellisiä.

Siten luonto huutaa. Siten huutaa kaikki tapahtumat kansojen ja valtioiden elämässä. Aina tapahtuu sellaista, joka voi herättää ---- toimintaa. Nämä ovat ne kaksi mahdollisuutta, ne kaksi käsityskantaa, jotka voimme käsittää ja ymmärtää, kun olemme nähneet tuon totuuden tietämättömien veljeskunnasta. Mutta ei Madame Blavatsky enemmän kuin toisetkaan noista viisaista,

jotka ovat opettaneet ja siunanneet tätä veljeskuntaa, pysähtynyt siihen, että löysi tämän ensimmäisen totuuden. H. P. Blavatsky, niinkuin viisaat ennen häntä, antoi toisen, viisaan kehoituksen. Se tulee ilmi tuossa hänen perustamansa liikkeen ohjelmassa. Jos sanotaan, että teosofiseen liikkeeseen saa kuulua jokainen, joka uskoo ihmiskunnan veljeyteen, niin samassa pykälässä kuitenkin viitataan siihen, että ei ole tarkoitus ainoastaan uskoa tähän yleiseen veljeyteen, vaan myöskin muodostaa tämän yleisen veljeskunnan ydin rotuun, uskontoon ja sukupuoleen katsomatta. Siis Madame Blavatsky, niinkuin viisaat ennen häntä, kutsuvat niitä ihmisiä kokoon, jotka huomaavat, että kaikki ovat veljiä tietämättömyydessä ja hän sanoo, että muodostakaa seura keskenänne ja pyrkikää eteenpäin. Älkää siihen pysähtykö kun olette nähneet, että ihmiset ovat veljiä tietämättömyydessä, vaan sitten vasta alkakaa etsimään totuutta. Sillä muuten voitte joutua tuolle harhatielle, että luulette tietämättömyyden olevan suuremman kuin veljeyden. Voitte joutua tuolla harhatiellä kaiken itsekkyyden ja synnin valtaan. Kääntykää sille tielle, joka kuiskaa, että veljeys pysyy sittenkin kun tietämättömyys on vallalla. Tietämättömyys häviää ja sen sijalle tulee tieto, mutta veljeys pysyy. Pitäkää kiinni veljeydestä ja muodostakaa yleisen veljeyden ydin, sillä omatuntonne, tietonne ja järkenne ja sydämenne sanoo; veljeys sisältää rakkauden, oikeuden, totuuden ja kaiken, mikä on hyvää. Siihen on uskottava. Ei ole uskottava pahaan, itsekkyyteen, julmuuteen ja vihaan, vaan rakkauteen, hyvyteen ja kauneuteen. Se yksin on ijankaikkista. Ja kun ihmiset ovat tehneet tämän päätöksen, tämän valinnan, kun ovat sanoneet itselleen: minä en tahdo kulkea vasenta tietä, joka vie pimeyteen ja häviöön, vaan oikeata tietä, joka vie rakkauteen ja hyvyteen, ja vaikka hän ei voi vasta kuin aavistaa, mikä on hyvyys, niin kuitenkin hän aavistaa, että kun hän kulkee tuota oikeata tietä, rakkauden, kauneuden ja hyvyden tietä, niin valo ja tieto tulee hänelle ja tieto kasvaa hänessä. Tämän vaistomaisesti tajuamme, kun valitsemme tuon oikean tien, sen tien, jota

kaikki viisaat ovat kulkeneet. Sentähden hän ymmärtää, kun Madame Blavatsky sanoo meidän ajallemme: aina, aina on ihmiskunnassa myöskin ollut niitä yksilöitä, jotka ovat etsineet, niinkuin hän filosofina voi sanoa, etsineet totuutta tämän harhan takaa, taikka niinkuin on aina uskonnollisella kielellä sanottu, etsineet Jumalaa. Hän ymmärtää H. P. B:n sanan: „kaikkialla ja aina on ollut ihmisiä, jotka ovat etsineet Jumalaa“, sillä hän juuri aavistaa, että tämä kaiken julmuuden ja harhan, erehdyksien ja pahuuden, synnin ja hirmuisuuden takana on todella semmoinen totuus, joka on itsessään harmonia, rakkaus ja hyvyys, ja joka ratkaisee sen, että kaikkien hirmuisten vastakohtien ja ristiriitojen takana on se, jota on aina nimitetty Jumalaksi, filosofisella kielellä totuudeksi, totuudeksi kaiken erehdysten, illusioonien takana. Ihminen aivan kuin sisässään tietää, että tämä totuus, tämä Jumala on olemassa ja häntä kannattaa etsiä. Tämä totuus on ja siitä täytyy voida päästä tietoon. Näin ihminen, joka vihkii itsensä yhä totuuden etsijäksi ja joka ei pysähdy ensimmäiseen totuuteen, vaan tuntee sisässään, että kun hän tahtoo oikein etsiä ja päästä tietoon, mikä on se ainoa totuus ja oleminen, josta koko olemassaolo on lähtenyt ja josta ovat lähteneet kaikki nämä särkyneet säveleet. Hän uskoo, kysyy ja etsii, sillä kumma kyllä, että kun hän valitsee oikean tien, niin hän tuntee sisässään, että Jumala on. Ja Jumala, käyttäkäämme sitä nimitystä, jota aina ja kaikkina aikoina kristityt ovat käyttäneet – mutta jos muhamettilaiset sanovat Allah, hindulaiset Brahma, laotselaiset Thao ja buddhalaiset Saddhu, niin nimitys vaan on erilainen, kaikki ovat tarkoittaneet tuolla nimellä sitä ihmeellistä totuutta, sitä tosiole-vaista elämää, sitä ainoata, johon kaikki tämä ristiriita uppoutuu – juuri sitä ovat ihmiset kaikkina aikoina etsineet. Sentähden sanoo H. P. B.: „turvaudu totuuteen, jonka sinä löydät, kun kuljet eteenpäin totuuden tiellä.“ Ihmiset ovat kaikkina aikoina ja eri nimillä etsineet totuutta ja sitä totuutta on aina enemmän tai vähemmän löydetty, sillä totuus on olemassa. Se totuus on

todellinen olevainen ja todellinen elämä ja Jumala, joka on aina ollut ja aina on. Sama millä nimellä tuota Jumalaa nimitämme, se on se totuus, joka kaikissa uskonnoissa on kaikkien ihmisten loppumäärä. Sentähden sanoo Blavatsky, kun sinä jatkat totuuden etsijän tiellä, huomaat, kuinka kaikki uskonnot ovat toisiensa sisaria ja kuinka ne kaikki ovat nousseet ja syntyneet juuri siitä totuudenetsijäin janosta, joka on elähdyttänyt aina ja kaikkia yksilöitä. Totuudenetsijä on löytänyt ja nähnyt Jumalan ja heidän löytämisensä, heidän Jumalaksi nimittämisenä (merkitys) on voinut kasvaa aikojen, vuosien vierieessä niin että se, joka ihmiskunnasta, ihmisistä löysi ja näki totuuden miljoonia vuosia sitten, ei se kertonut siitä yhtä rikkaalla tavalla kuin se, joka löysi Jumalan tuhansia vuosia sitten. Se, mikä myöhemmin tuli, on aina sisäisesti päässyt eteenpäin siitä, mikä on aikaisemmin löydetty; hän on nähnyt eteenpäin ja voi kertoa enemmän. Ihmisen ajatus ja ihmisen kieli on kehittynyt ja sentähden myöhempi löytäjä on voinut kertoa enemmän, taikka jos hänen katseensa on kiintynyt johonkin määrättyyn puoleen tästä jumalallisesta elämästä, niin hän on sitä kuvannut; hän enemmän puhuu Jumalan totuudesta kuin Hänen rakkaudestaan ja lakisiteisydestä enemmän kuin Hänen armostaan ja armahtavuudesta. He ovat kiinnittäneet huomionsa eri puolille tätä suurta, jumalallista elämää. Mutta he ovat myöskin nähneet enemmän kuin heidän edeltäjänsä juuri sitä puolta. Ja sentähden, vaikka me emme suinkaan voi sanoa, että toinen uskonto on toista parempi, koska kaikki ovat totuudesta lähteneet, niin kuitenkin, joka myöhemmin on etsinyt ja löytänyt, on löytänyt enemmän. Ja sentähden, samalla kun me tunnemme myötätuntoa, rakkautta ja ymmärtämystä kaikkia uskontoja kohtaan, ihmisiä ja etsijöitä kohtaan, niin samalla me totuuden etsijöinä tunnemme enemmän vetäytymistä johonkin määrättyyn uskontoon tai mestariin. Me voimme, riippuen siitä, minkä uskonnon piirissä me olemme syntyneet, tuntea enemmän vetäytymistä juuri siihen. Me emme tarkoita sanalla uskonto niitä kristillisiä (kirkollisia?) opinkappa-

leita ja dogmeja, vaan sitä alkuperäistä uskontoa, sitä jumalallista ilmoitusta, jonka tämän uskonnon perustaja on ilmoittanut. Siis kun sanomme, että voi tuntea mieltymystä esim. kristinuskoon, koska olemme syntyneet kristikunnassa, niin en sano, että tuntee mieltymystä siihen, että opetetaan jonkunlaisia uskonkappaleita kolminaisuudesta ja joistakin yleisistä käsityksistä: Jumalan pahuudesta (ankaruudesta) ja Jumalan pojan hyvydestä, joka lunastaa kaikki. En tarkoita opetusta myöhemmin tulleesta lisästä, vaan Jeesuksen Kristuksen omaa opetusta ja samoin Buddhan omaa opetusta, Muhammedin kauniita opetuksia. Ei mitään myöhemmin liitettyjä oppeja, joista ei enää tunne, minkälaisia ne ensin olivat, vaan tarkoitan totuuden tuojan omaa käsitystä. Ja totuudenetsijä, joka menee tuolla oikealla tavalla eteenpäin, löytää tämän uskontojen sisaruuden, hän ottaa selvää, mitä hänen oman uskontonsa perustaja on opettanut. Hän sanoo siis buddhalaisille: ota selvää siitä, tutki pyhiä kirjoja, mitä ne opettavat, ei siitä, mitä nyt opetetaan; samoin hindulaisille, taoisteille ja kaikille hän sanoo: tutkikaa, mitä alkaja on opettanut. Ja kun ihminen sen tekee, oli hän buddhalainen, muhamettilainen, se on sama, kun ihminen todella ottaa selvää siitä, mitä hänen oman uskontonsa perustaja on puhunut ja opettanut ja ottaa selvää siitä, mitä toisten uskontojen perustajat ovat opettaneet, niin silloin hän tulee tietoiseksi siitä, että nyt hänelle avautuu ikäänkuin uusi maailma. Sillä Jumala on todella löydettävissä. Eikä se ole mikään sellainen älyn asia, ei se ole totuus missään tieteellisessä merkityksessä, että meidän järkemme pääsisi selville jostakin asiasta, vaan siinä merkityksessä, että nyt ihmiset todella voivat oppia tuntemaan ja näkemään tuota Jumalaa, joka on kaiken elämän takana, sitä henkeä, elämää ja Jumalaa, josta kaikki on lähtenyt. Ja siinä on kaikkien uskontojen mukaan olemassa vain yksi tie pitkän matkan. Se ei ole mitään älyn ylöspäin kohottamista, vaan kaikkien uskontojen niin selvästi opettama moraalitietä. Ainoastaan siveellistä tietä pitkin voi etsiä Jumalaa. Jumalaa ei löydetä sillä tavalla, että minä olen

syntinen ja huono, mutta Jumala armahtaa. Jonkun kirkon opin tai hysteerisen kääntymisen voi sillä tavalla saavuttaa, mutta Jumala elävänä totuutena saavutetaan ainoastaan sitä tietä pitkin, josta kaikki uskonnot puhuvat: Luovu kaikesta synnistä ja itsekkyydestä, anna sydämesi kasvaa hyvydessä, rakkaudessa ja kauneudessa. Jos tulee vaikka kuinka mahtavia piispoja ja pappeja (kauniissa puvuissa) ja huutavat: täällä on pelastus, niin sehän on kaikki vain petosta. Mitään muuta ei ole olemassa kuin: luovu itsekkyydestä, luovu pahasta ja synnistä ja pyri kaikkeen hyvään.. Mitään muuta tietä Jumalan luo ei ole. Jumala ei kuule syntisiä ihmisiä, vaan ihminen voi ainoastaan hyvässä ja kauniissa kohdata Jumalan. Me emme muuten voi rakentaa siltaa Jumalan luo kuin epäitsekkyydessä ja rakkaudessa. Ja kun me tämän olemme aavistaneet ja nähneet, silloin me näemme sanomattoman suuren eron tämän maailman elämän ja sen elämän välillä, johon kaikki viisaat ovat kutsutut: Jumalan valtakunnan elämän välillä. Ja koska Jeesus Kristus on Jumalan valtakunnasta käyttänyt juuri tätä nimitystä kaikissa sen vastakohtissa maailman elämän suhteen, niin siitä tahdon ensi sunnuntaina puhua.